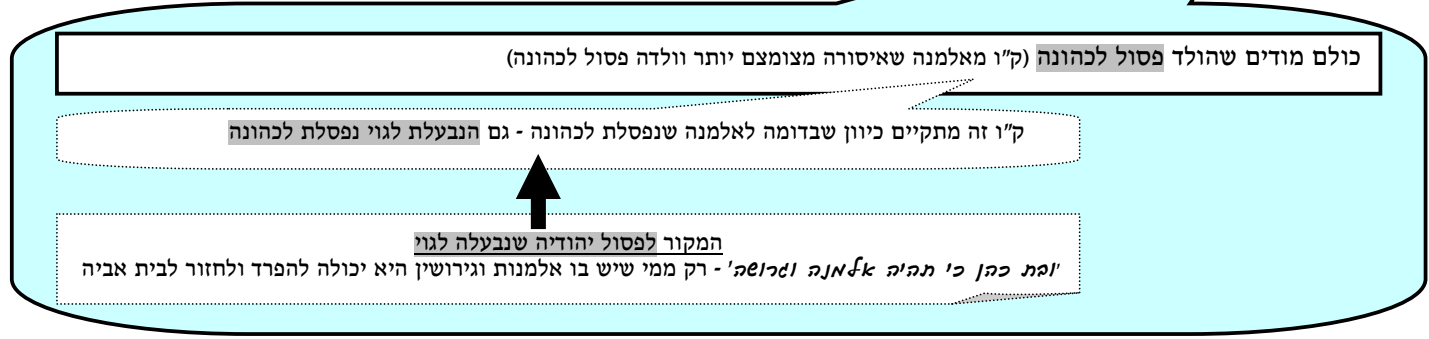
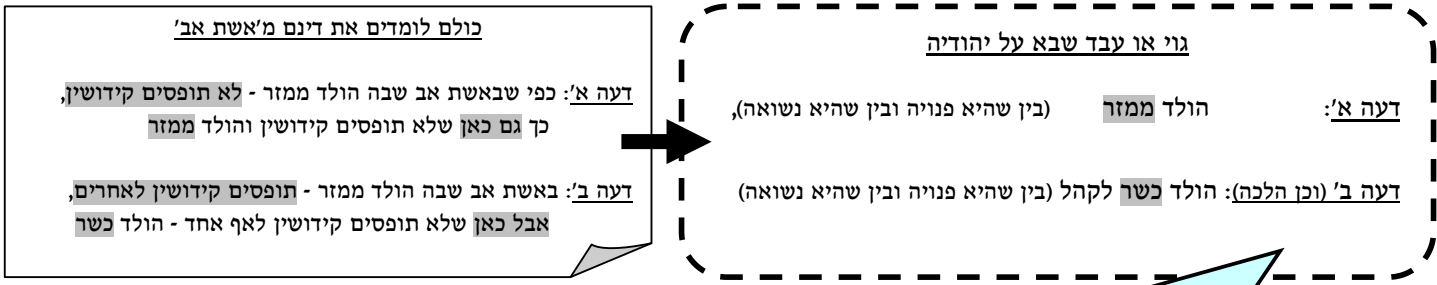

יבמות מד: (ש3 מהסוף) עד מה: (ש12 מהסוף)

ביאורי מושגים
 מינוי גר למשרות ציבוריות - בגמרא שלנו נקבע שמי שאימו יהודיה מותר למנותו למשרות ציבוריות פיקודיות. אולם כדי להיות מלך לא מספיק שאימו תהיה יהודיה אלא צריך שגם אביו יהיה יהודי.
 הגר"מ פיינשטיין (יר"ד ד: כו) פסק שלמשרות רבניות של ראש ישיבה משגיח וכיו"ב אין בעיה למנות גר כיוון שלב התפקיד שם היא ההוראה, הלימוד והחינוך. הכוח שיש לו לסלק תלמידים הוא רק דבר נלווה.

מי שאימו יהודיה (גם אם אביו גוי): נחשב 'מקרב עמך' - ומותר למנותו להיות גבאי

יבמות מה: (ש2 מהסוף) עד מו: (ש2 מהסוף)

ביאורי מושגים
 מילה וטבילה - שני המרכיבים של הגיור הם מילה וטבילה. כל מרכיב מעניק לגירות אופי מיוחד. מילה הינה **תיקון ושיפור** באדם בעוד שטבילה הינה **חזרה למקור**. הבדל נוסף שניתן להציע הוא שמילה מתמקדת בהגדרת השייכות הקבוצתית לאומית של האדם (היא זכרה עוד לאברהם שהצטווה למול את כל בני ביתו בלי קשר לשמירת המצוות) בעוד שטבילה מתמקדת בהגדרת הדת של האדם.

טבילת עבדות

כשגוף העבד כבר קנוי ליהודי:
 אינה יכולה להיות טבילת גרות ולהפקיע את העבדות

כשגוף העבד אינו קנוי ליהודי:
 אם הגוי פירש שטובל לגרות - התגייר והפקיע את העבדות

כיון שהגוי לא בבעלות היהודי אלא רק תחת שיעבוד שלו - מגיע השחרור ומפקיע את השיעבוד

מתי הגוף קנוי ליהודי:
 א. כשהשתעבדו למלך בגלל שלא שילמו מיסים
 ב. כשמוכרים את עצמם (כך שיטת ר' אויא - והגמרא הקשתה על כך)

אם רוצים למנוע מהעבד לטבול לשם חירות יש להפגין בעלות עליו בזמן הטבילה.

כיצד מתגיירים

ר' אליעזר: מספיק מילה ומספיק טבילה,
 ר' יהושע: מספיק טבילה,
 חכמים: צריך גם מילה וגם טבילה.

מניין שטבילה לבד מועילה (כך סברו ר"א ור"י):
 אמותינו נכנסו לקהל ישראל רק בטבילה, תגובת חכמים: לא לומדים דבר שאפשר בו אחרת מדבר שאי אפשר בו

מניין שמילה לבד מועילה (כך סבר ר"א):
 כך נכנסו אבותינו לקהל ישראל, תגובת חכמים ור"י: היתה שם גם טבילה (משה הזה על העם - ואין הזאה ללא טבילה)

גיור בשבת
 אסור להתגייר בשבת כיוון שזה נחשב תיקון האדם (לכן לפי מי שסובר שצריך גם מילה וגם טבילה - אסור לטבול בשבת לשם גירות)

בפני מי מתגיירים
 צריך להתגייר בפני שלושה דיינים (אין צורך שהם יהיו מומחים)

טבילת גירות
 1. טבילה לשם מצוה (נידה וכי"ב) מועילה לגרות,
 2. אין טובלים בלילה,

הלכות שונות

1. יין שמזג גוי - אסור (חכמים עשו הרחקה כדי שלא יגיע לשתות יין נסך ממש)
 2. היקף איסור בישולי נכרים: רב: אינו תקף בדבר שנאכל חי, ר' יוחנן: אינו תקף בדבר שאינו עולה על שולחן מלכים

נפ"מ - תורמוס שאינו נאכל חי (ולכן אסור לרב) אבל אינו עולה על שולחן מלכים (ולכן מותר לפי ר"י)

ההיתר הוא רק לבני תורה שאין חשש שיבואו להתיר בישולי נכרים ממש

יבמות מו: (ש2 מהסוף) עד מז: (ש6 מהסוף)

ביאורי מושגים
 היחס אל הגר - בניגוד לעמים אחרים שקיבלו את המסתפחים אליהם ביחס עויין ציוטה תורתנו הקדושה להזהר היטב בכבודו של הגר (36 פעמים חזרה על כך תורתנו הקדושה) וכך כתב הרמב"ם לר' עובדיה הגר: 'דע שחובה שחייבתנו התורה על הגרים גדולה היא... באהבה רבה המסורה ללב', ועל רבו של ר' עובדיה שהעליבו וקראו כסיל אמר הרמב"ם 'ואשר השיבך רבך שלא כהוגן והעציבך והכלימך וקראך כסיל עבירה גדולה בידו... וכי שיכור היה זה?!...!'

נאמנות על יהדות

נאמנות לטעון שהתגייר
 ר' יהודה: נאמן בח"ל (ובארץ לא נאמן) חכמים(וכן הלכה): אינו נאמן בשום מקום

נאמנות לטעון שהוא גוי
 על עצמו: נאמן,
 על בניו: רוב השיטות: אינו נאמן,
 ר"י (לפי רבינא): נאמן (אבל לא על נכדיו)

טעמו של ר' יהודה: 'מארכ'ט' - בארץ צריך עדות אבל בחוץ לארץ אין אינטרס להיות יהודי ולכן נאמן תגובת חכמים: משם לומדים שמקבלים גרים אפילו בארץ ישראל.

ר' יהודה טען שאדם נאמן לפסול את בניו (מדין 'כיר') רנב"י: נאמנות זאת מוגבלת ליהודים (וכאן לא נאמן כיון שהוא גוי), רבינא: נאמנות זאת תקפה גם לגוי (ולכן כאן נאמן על בניו),

תהליך הגיור

אזהרה
 1. מסבירים לגר שלא כדאי להיות יהודי,
 2. אם הוא עדיין מעוניין - מתחילים מיד בתהליך הגיור

הכנה
 3. מיידעים אותו על מקצת מצוות החמורות ומקצת קלות.
 4. מיידעים אותו על מתנות עניים,
 5. מיידעים אותו על עונשן של המצוות (שעד עכשיו לא התחייב בהם)
 6. מיידעים אותו על השכר לעתיד לבוא,

לב הגיור
 7. מלים אותו
 8. אחרי שהבריא מהמילה - טובל בנוכחות 3 דיינים.
 9. בזמן הטבילה מזכירים לו שוב מקצת מצוות חמורות ומקצת קלות

קשים גרים לישראל כספחת - לכן אם אפשר להמנע מלגיייר - עדיף.

מרות ונעמי למדנו שאין להרתיע גרים יתר על המידה (לכן מודיעים לו רק מקצת מצוות)

גויים מקפידים גם על פחות משווה פרוטה - לכן מודיעים להם על מתנות עניים שהיא מצוה המנוגדת לטבע שלהם

אם חזר בו אחר סיום הגרות - אינו מועיל (ונחשב ישראל מומר)

יבמות מז: (ש6 מהסוף) עד מח: (סוף העמוד)

ביאורי מושגים

המח' בין גאוני העולם ר' עקיבא ור' אליעזר בשאלה האם על אשת יפת תואר לגזוז את ציפורניה ולבכות את משפחתה (ר"א) או שעליה לגדל ציפורניים ולבכות את העבודה הזרה שבה היא מאמינה (ר"ע) נובעת אולי מהשאלה מה תפקיד תקופת הבכי. ר"א הבין שתפקידה הוא להכינה **לכניסה למחנה ישראל** (לכן תגלחת השיער היא בדומה למצורע שאמור להכנס בחזרה למחנה ישראל – ועשיית הציפורניים היא גזירתם. ולכן הבכי הוא על משפחתה) לעומת זאת ר"ע הבין שתפקיד התקופה הוא כדי **שהיהודי יתחרט על לקיחתה** (לכן היא מנוולת את עצמה ע"י גילוח השער וגידול ציפורניים, ולכן הבכי הוא על דבר מתועב ומשוקץ, על ע"ז)

לכן **ההשוואה** במשנתנו בין טבילת גר לטבילת עבד משוחרר - הינה רק לעצם הטבילה אבל לעניין קבלת עול מצוות יש הבדל ביניהם

קבלת מצוות - בעבד שמשחרר

כשהספיק להיות עבד (ולהתחייב חלקית במצוות):
אינו צריך לקבל,

כשלא הספיק להיות עבד (ולא התחייב עדיין בשום מצווה): **חכמים:** צריך לקבל
רשב"א: אינו צריך לקבל

מח' זו משפיעה על השאלה כיצד ניתן לעקוף את **דין אשת יפת תואר**

חכמים: רק אם היא מוכנה להתגייר,

רשב"א: ניתן להטבילה לשם עבדות ומיד אחרי זה לשחררה (ללא קבלת מצוות)

טעמו של רשב"א:
ירח - חודש, **ימים** - עוד חודש, **אחר כן** - עוד חודש,
קושיה על רשב"א:
'אחר כן' צריך להכפיל את התקופה (מחודשיים לארבעה)

תקופת המעבר של 'אשת יפת תואר'

אורך התקופה: **ת"ק:** 30 יום,
רשב"א: 3 חודשים

מעשיה בתקופה: ר' אליעזר: מגלחת את השער ומקצצת את הציפורניים,
ר' עקיבא: מגלחת את השער ומגדלת ציפורניים,

על מה היא בוכה: ר' אליעזר: על אובדן משפחתה
ר' עקיבא: על אובדן אמונותיה הדתיות

על מפיבושת נאמר שלא עשה רגליו ולא עשה שפמו' - משם משמע כר"א שעשייה היא קיצוץ וכאן עליה לקצוץ (לעשות) את ציפורניה. - ולהרחבה עיין ביאור מושגים.

תורתנו צייתה שגם עבד שאינו נימול צריך לנוח **בשבת** - לפי ר"ע המקרה הוא כשלא הספיקו למולו או כשהסכים והתחרט או כשניקה מראש על מנת שלא יימול

מקרים שבהם ייתכן שר"ע מודה שמוותר:

א. כשהעבד הסכים בהתחלה ואז התחרט (ואז נותנים לו 12 חודש למול עצמו)

ב. כשהעבד ניקח מראש על מנת שלא להמול

החזקת עבד שאינו מהול

ר' עקיבא: אסורה
ר' ישמעאל: מותרת.

מקרה שבו ייתכן שר' ישמעאל מודה:

א. כשיש סכנה ביטחונית (עבד שאינו מהול עלול להסגיר סודות) יש לשחררו מיד!!!

ב. אחרי 12 חודש (ייתכן שמדרבנן מורים לו לשחררו)

מדוע גרים סובלים

- א. כיוון שלא שמרו מצוות בני נוח כשהיו גויים
- ב. כיוון שלא שומרים את כל המצוות (מחוסר ידיעה)
- ג. כיוון שעובדים את ה' מיראה (ולא משמחה)
- ד. כיוון שהתמהמהו לפני הגיור (חיכו בין השלב שבו גילו את האמת ועד שהתגיירו)

ר' יוסי דחה טעם זה כיוון שגר שהתגייר
כקטן שנולד

יבמות מט. (המשנה) עד נ. (סוף הפרק)

ביאורי מושגים

הסתירה השלישית – מנשה מצא שלוש סתירות בין ישעיהו למשה. את הסתירה השלישית הגמרא לא מיישבת. הגמרא מביאה מח' תנאים בעניין זה. נראה שפתרון הסתירה השלישית תלוי בהנהגתו של הקב"ה את העולם שפועלת לעיתים במדידת הדין ולעיתים במידת הרחמים ולכן שתי התשובות נכונות. במידת הדין ה' לא משנה את מספר ימיו של אדם (וזהו שאמר משה – את מספר ימיך אמלא) ואילו בהנהגת מידת הרחמים ה' משנה את ימיו של אדם (ולכן ישעיהו הוסיף לחזקה שנים)

משנה + ברייתא

מאילו איסורים הולד ממזר

- ר' ישבב: כל איסורי עשה ולא
- ר' סימאי: איסורי לאו
- ר' עקיבא: איסורי לאו של קירבה,
- ר"ש התימני: איסורי כרת,
- ר' יהושע: איסורי מיתות בית דין

הערות:

- א. הלכה כר"ש התימני
- ב. בן עזאי דייק ממגילת יוחסין כר' יהושע

איסורי אחיות

בכל מקרה שבו אישה אסורה משום אחותה (אחות אישה, אחות גרושה, אחות חלוצה, אחות זקוקה וכיו"ב)
- אם מתה האחות – האישה מותרת

את חלק זה ניתן ללמוד מפשט הפסוקים

מניין יודעים מיהו ממזר

לא יקח איש את אשת אביו ולא יאלף כנף אביו... לא יבוא ממזל בקהל ה'

ר"ע: כנף אביו' - זה איסור על אנוסת אביו (שאסורה בלאו)
- מכאן שממזר הוא מאיסורי לאו של קירבה,

ר"ס ור"י: התורה כתבה 'לא' – לרבות את כל איסורי הלאו (לפי ר"ס) או אפילו את כל איסורי העשה (לפי ר"י)

ר"ש התימני: כנף אביו' - זה איסור על זקוקת אביו (שאסורה בכרת)
- מכאן שממזר הוא מאיסורי כרת,

ר' יהושע: 'את אשת אביו' – התורה חזרה על איסור אשת אביו (שאסורה במיתת ב"ד) למרות שאיסור זה כבר נאמר
- מכאן שממזר הוא מאיסורי מיתת ב"ד

כשהולד ממזר – הקידושין לא תופסים

לכן כשהקידושין תופסים (נידה, סוטה, ושומרת יבם לפי שמואל) – הולד לא ממזר (גם אם האיסור חמור)

טענותיו של מנשה כלפי ישעיהו (סבו)

- א. משה קבע ש'לא יראני האדם וחי' – וישעיהו אמר 'ואראה את ה'
- ב. משה קבע ש'א' כה'... ככל קוראין' – וישעיהו אמר 'דעל ה' מהאזאו'
- ג. משה קבע שלא ניתן להוסיף על שנות האדם – וישעיהו הוסיף לחזקה 15 שנה

התשובה לסתירה:
משה התייחס לראייה גלויה של ה'.
ישעיהו ראה רק התגלות של ה'

התשובה לסתירה:
משה התייחס לציבור שנענה תמיד
ישעיהו התייחס ליחיד שבעשרת ימי
תשובה ה' קרוב אליו

סתירה זו שנויה במח' תנאים
חכמים: ניתן להוסיף ולהפחית שנים,
ר"ע: לכל אחד יש זמן חיים קצוב שאינו ניתן לשינוי